

EFICIENTIZAREA AUTOEDUCAȚIEI ADOLESCENȚILOR PENTRU ASIGURAREA SUCCESULUI ȘCOLAR

Elena TĂNĂȘESCU, Drd. UPSC, Director,

Grad didactic I, Grădinița Nr. 23, Sector 2, București, România

CZU: 373.041 DOI: 10.46727/c.03-04-11-2023.p122-128

The article discusses the specificity of adolescents' perception of social success and presents its role in personal development. Being shaped from the early age period and throughout the whole life, social success affects the quality of life and peculiarities of a person's self-efficacy. It is proved that the increased interest in studying social success is facilitated by the growing attention to the problem of personal changes, an increase in the environmental "challenges" faced by human abilities, as well as the need for a quick response to changes in society.

The author pays special attention to the analysis of social success as one of the main indicators of person's self-fulfillment in conditions of modern society, a category of personality psychology that broadens knowledge about the phenomenology of mental properties formation and development. The study involved 75 respondents (1st and 2nd year students with majors in psychological and pedagogical education). The purpose of the empirical study was to identify the basic features of social success image, as well as the study of young people's subjective assessment of socially successful individuals. To solve the tasks set, we used the "Successful person" methodology and the author's questionnaire "Psychological portrait of a successful person".

The results of the study show that in adolescence, the image of social success is dominated by a humanistic orientation (benevolence, responsiveness, the ability to sacrifice). The authors proved the predominance of moral standards and rules, high intelligence, critical thinking and perseverance in the psychological portrait of a socially successful person.

Keywords: Social attitude, social success, socialization, society, youth.

Actualitatea cercetării:

Mediul social contemporan, caracterizat prin intensitatea proceselor socio-economice și socio-culturale, a dus la schimbări dramatice în stilul de viață și orientările valorice, făcând dificilă manifestarea și dobândirea de noi valori conceptuale. Orice încercare de a se izola de noua realitate va duce inevitabil la înfrângeri personale și sociale. Prin urmare, cu cât o persoană asimilează mai profund valorile universale, cu atât dobândește mai mult propria unicitate, cu atât individualitatea sa este mai strălucitoare și cu atât se adaptează cu mai mult succes la modernitate. Cultura posedă un set de practici specifice care permit individului să socializeze și să se adapteze cu succes în condiții de incertitudine și variabilitate [6, p.71].

La rândul său, succesul este cea mai importantă valoare a culturii moderne, în special - cultura tinerilor de astăzi.

Succesul social este privit ca o formă particulară de auto-împlinire și ca o condiție care permite individului să experimenteze satisfacție subiectivă cu procesul de viață. Dacă indivizii se simt de succes, atunci crește conștientizarea propriilor abilități și capacități de a gestiona activitățile vieții și de a rezolva dificultățile vieții. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că un individ dornic să obțină succesul în viață este forțat să învețe limbi străine pentru a fi la nivelul realizărilor mondiale în diferite domenii de activitate, adică pentru a avea o identitate planetară [4, p.31]. Problema identificării factorilor determinanți ai celui mai mare impact asupra formării și dezvoltării succesului social este încă discutabilă. Cel mai adesea acestea includ stima de sine [8, p. 44], motivația [8, p. 129], orientarea către autoritate, disciplină, perseverență [8, p.178], flexibilitatea comportamentală (capacitatea și dorința de a răspunde diferit la diferite cerințe situaționale), o dorință înnăscută de auto-împlinire și auto-actualizare continuă. Totuși, locul principal în clasificarea motivelor care permit unui individ să obțină succesul social este nivelul revendicărilor. Contradicțiile dintre dorința de a fi ca toți ceilalți și nevoia de a ieși în evidență, de a fi observat și recunoscut sunt principalii parametri socio-psihologici ai succesului social pentru o persoană. În plus, capacitatea de a actualiza propriile

așteptări ca răspuns la schimbarea circumstanțelor neprevăzute stimulează formarea și dezvoltarea succesului social.

Atunci când se analizează imaginea succesului social, este important să se ia în considerare nu numai proprietățile (calitățile) individuale ale personalității, ușor de actualizat și care se manifestă spontan, ci și proprietățile (calitățile), stările și condițiile potențial disponibile, inclusiv caracteristicile mediului și ale altor persoane pe care individul îl poate folosi [2, p. 604].

În majoritatea tradițiilor științei psihologice în afara teritoriului post-sovietic, succesul social este investigat ca mecanism de modelare a atitudinii față de succes în comunitățile mari și mici [2, p. 689], comportamentul orientat spre succes ca un anumit tip de activitate umană, precum și conducătorul pentru a atinge succesul și a evita eșecul [3, pp. 71-162].

Un avantaj competitiv în fața incertitudinii și variabilității este capacitatea de a dezvolta constant soluții inovatoare, creative într-o varietate de situații.

Strategia „just-in-time” este despre aici și acum. Permite unui individ să se concentreze nu atât pe încercarea de a prezice evenimente și să ia în considerare toate scenariile posibile, ci pe stăpânirea unui repertoriu larg de abilități și comportamente, dezvoltarea capacității de a evalua rapid o situație și să aibă încredere în propria intuiție [1, pp. 267-286].

Problema estimării succesului social merită o atenție deosebită. Componentele succesului social nu pot fi reduse la o evaluare generală integrată, aplicată adecvat diferitelor persoane. Prin urmare, în raport cu anumite persoane, nu ne putem aștepta la succesul lor egal în diferite sfere ale vieții.

Astfel, un punct important în studierea dezvoltării personale într-o situație de incertitudine și variabilitate va fi analiza succesului social ca una dintre nevoile sociale fundamentale ale unei persoane.

2. Declarația problemei

Schimbările socio-culturale din societatea modernă implică nevoia tinerilor de a fi activi, creativi, deținând o cultură profesională și personală înaltă, axați pe succesul semnificativ din punct de vedere social și pe auto-împlinirea pozitivă în toate sferile activității sociale, capabili să se adapteze la lumea exterioară și transformându-l în mod creativ.

Adolescența este considerată a fi cea mai intensă și controversată perioadă de socializare; prin urmare, popularitatea în această perioadă de vârstă ar trebui să devină un marker al adaptării sociale [1, p.311]. Într-o măsură mai mare, acest lucru este facilitat de atitudinea pozitivă și deschisă a unui individ în raport cu societatea. Cu toate acestea, cazurile de succes mai târziu și mai puțin semnificative sunt experimentate de către individ nu atât de ascuțit și dureros. Nici ceilalți nu reacționează atât de brusc la ei. În acest sens, simptomele succesului obișnuit sunt oarecum înăbușite și devine mai ușor să faci față noilor situații sociale, schimbărilor personale și noutăților.

Se dezvăluie că opiniile tinerilor asupra succesului social au o structură nucleară, care constă în calități precum capacitatea de a comunica, cunoașterea etichetei, încrederea în sine, semnificația și valoarea încrederii, excelența profesională. ca cea mai înaltă manifestare a succesului cuiva, capacitatea de a experimenta împlinirea și auto-manifestarea, capacitatea de a simpatiza și de a fi plin de putere și energie.

Trebuie remarcat faptul că, în această perioadă de vârstă, abilitatea de a evalua și planifica eficacitatea propriilor activități viitoare, bazându-se mai mult pe evaluarea evenimentelor și pe

capacitatea de a alinia propriile dorințe cu capacitățile, este doar în curs de conturare și dezvoltare. Tinerii se caracterizează prin dependența imaginii lor de succes social de mijloacele de realizare a acestuia și de caracteristicile autodeterminării.

Astfel, mediul socio-cultural actual, situația de incertitudine și variabilitate a societății stimulează individul să fie flexibil și de succes social. Prin urmare, studierea imaginii succesului social percepută de tineri nu numai că ne va permite să înțelegem mai profund mecanismele socializării, ci și să determine specificul poziționării în spații personale obiective și subiective.

3. Întrebări de cercetare

3.1. Ce calități asociază tinerii cu o persoană de succes?

3.2. Imaginea unei persoane de succes depinde de profilul de studiu (major) al respondentului?

4. Ce domenii profesionale, în opinia tinerilor, au oamenii de succes.

Scopul studiului

Scopul studiului a fost imaginea tinerească a unei persoane de succes.

5. Metode de cercetare

Paradigma cercetării a determinat alegerea metodelor de cercetare. Au fost aplicate metoda psihodiagnosticului, metoda analizei matematice și statistice.

5.1. Cui aparține?

6. Scopul studiului

Scopul studiului a fost imaginea tinerească a unei persoane de succes.

7. Metode de cercetare

Paradigma cercetării a determinat alegerea metodelor de cercetare.

Au fost aplicate metoda psihodiagnosticului, metoda analizei matematice și statistice.

7.1. Participanții

Studiul a fost realizat la Universitatea de Stat Arctic din Murmansk (MASU). Participanții au fost 75 de respondenți: „Educație pedagogică: Istorie. Științe sociale” (15 elevi), „Învățământ pedagogic: limba engleză și limba germană” (15 elevi), „Învățământ pedagogic: limba și literatura rusă” (14 elevi), „Învățământ pedagogic: Învățământ primar” (12 elevi), „Educație psihologică-pedagogică: Psihologie educațională” (19 studenți).

7.2. Metode

Imaginea succesului social a fost studiată folosind metoda „Omul de succes”, care ne permite să diferențiem caracteristicile substanțiale ale succesului prin indicatori precum activitatea, orientarea umanistă, orientarea materială și apartenența la grup. Autorul a elaborat chestionarul „Portretul psihologic al unei persoane de succes” care implică răspunsul la întrebări privind evaluarea subiectivă a respondenților asupra oamenilor de succes și trăsăturile lor legate de caracter. Ideea generală, unind imaginile succesului social, constă în înțelegerea versatilității categoriei de succes, care determină atitudinea unei persoane față de societate și atitudinea societății față de persoană.

8. Constatări

Tabelul 1. Rezultatele identificării succesului social de către tineri.

Grupuri de respondenți	Indicatori ai imaginii de succes social			
	Aspectul activității	Orientare umanistă	Orientare materială	Afilieră de grup

Istorie. Științe Sociale	46,6	60	53,3	46,6
Limba engleză și limba germană	73,3	73,3	53,3	60
Limba și literatura rusă	42,8	50	35,7	7,1
Învățământul primar	58,3	66,6	33,3	25
Psihologie educațională	42,1	100	21	36,8

Analiza rezultatelor arată că în adolescență, imaginile succesului social sunt dominate de o orientare umanistă, ceea ce indică importanța ideii de asistență reciprocă, a valorilor umane, a nevoii de a oferi beneficii societății și altor oameni. Descrierea unei persoane de succes este dominată de definițiile „sociabil”, „comunicativ”, „dornic de a ajuta oamenii”, etc. Elevii de „Istorie. Profilul științelor sociale” se caracterizează și prin orientarea materială în descrierea oamenilor de succes (bani, părinți bogați, cazare proprie, vehicul propriu). În ceea ce privește studenții de la specializările „Limba engleză și limba germană”, „Limba și literatura rusă”, „Învățământul primar” și „Psihologia educației”, a doua cea mai populară trăsătură ale unei persoane de succes menționate de aceștia determină aspectul activității: atunci când descrie oamenii de succes, cuvintele cele mai des folosite sunt „intenționat”, „lucrător”, „activ”, „încercător”, „curajos”, „profesionist”, „educat”.

În următoarea etapă a studiului folosind chestionarul autorului, au fost identificate preferințele elevilor în alegerea personalităților de succes. Elevii au fost rugați să numească trei personalități de succes și să le caracterizeze. Trebuie remarcat faptul că nu toți respondenții au reușit să vină cu trei persoane (alternative). Am identificat mai multe domenii profesionale cărora le aparțin indivizii de succes. Numărul total de alternative denumite – 204: „Istorie. Științe sociale” – 41, „Limba engleză și limba germană” – 42, „Limba și literatura rusă” – 38, „Învățământul primar” – 36, „Psihologia educației” – 47 (Tabelul 02).

Tabel 2. Percepția succesului social de către tineri (%)

Grupuri de respondenți	Oameni de afaceri	Politicieni	Muzicieni, comedianți	Regizori de film, actori	Blogeri	Scriitori	Jurnaliști	Personaje din literatură	Academicieni	Sportivi	Artiști plastici	Astronauți
Istorie. Științe Sociale	4,8	17	19,5	9,7	9,7	9,7	4,8	4,8	2,4	0	0	2,4
Limba engleză și limba germană	26,2	9,5	14,3	14,3	7,1	4,7	0	0	0	0	7,1	0
Limba și literatura rusă	15,7	10	18,4	23,6	0	7,9	5,3	5,3	0	2,6	5,3	0
Învățământul primar	22,2	8,3	16,6	25	16,6	0	0	0	2,7	2,7	0	0
Psihologia educației	4,2	8,4	12,7	6,4	8,4	4,2	2,1	0	2,1	4,2	0	0

Rezultatele arată că respondenții au indicat atât personalități cunoscute, cât și persoane din mediul lor imediat (rude, profesori, directori de școală) ca persoane de succes. Cel mai adesea, studenții au menționat reprezentanții industriei muzicale și spectacolului ca personalități de succes, Olga Buzova fiind cea mai populară (menționată de 6 ori).

Reprezentanții industriei de producție cinematografică au alcătuit al doilea grup în funcție de gradul de preferință al studenților (actori și regizori).

Locul trei este ocupat de reprezentanții afacerilor și cei mai bogați oameni. Steve Jobs, ca unul dintre cei mai faimoși oameni de afaceri, a devenit cea mai populară persoană din acest eșantion (menționat de 9 ori).

Politicienii s-au clasat pe locul patru. Numele lui Vladimir Putin a apărut cel mai des printre alți politicieni (de 6 ori).

Este de remarcat faptul că studenții din diferite programe de formare au preferințe diferite atunci când aleg o persoană de succes. Grupul „Istorie. Știința socială” a remarcat cele mai multe alternative (19,5%) în rândul reprezentanților industriei muzicale și spectacolului, „Limba engleză și limba germană” au menționat cei mai mulți oameni de afaceri (26,2%), „Limba și literatura rusă” și „Învățământul primar” preferă producția de filme (23,6%, respectiv 25%). Studenții cu specializare în psihologie educațională au menționat oamenii din mediul lor imediat ca indivizi de succes mai des decât ceilalți (φ emp. = 2,2; $0,05 < p \leq 0,1$).

În continuare, luăm în considerare preferințele de gen ale tinerilor, atunci când alegem personalități de succes (Tabelul 3).

Tabel 3. Preferințele de gen ale personalităților de succes ale tinerilor (%)

Grupuri de respondenți	Bărbați	Femei	
Istorie. Științe Sociale	65,8	34,2	φ emp. = 1,95; $0,05 \leq p \leq 0,1$
Limba engleză și limba germană	76,2	23,8	φ emp. = 3,04; $p \leq 0,01$
Limba și literatura rusă	71	29	φ emp. = 2,4; $p \leq 0,05$
Învățământul primar	63,8	36,2	φ emp. = 1,6; $0,05 \leq p \leq 0,1$
Psihologia educației	55,3	44,7	φ emp. = 0,7; $p > 0,1$

Rezultatele studiului sugerează că toți studenții, cu excepția celor de la Psihologie, percep mai frecvent bărbații ca persoane de succes. Potrivit părerii elevilor, pentru a obține succesul social, este nevoie de calități precum a fi activ, intenționat, laborios și politic, ceea ce este văzut de respondenți ca fiind manifestat într-o mai mare măsură la bărbați.

În a doua parte a chestionarului, elevilor li s-a cerut să dea caracteristici psihologice persoanelor de succes. În total, au fost date 285 de definiții, care ar putea fi atribuite diversilor factori constituționali propuși de Raymond Cattell într-un studiu multivariat al personalității. În urma analizei, caracteristicile propuse au fost distribuite pe factori (A, B, C, E, F, G, H, L, M, N, Q1, Q2, Q3, Q4) (Tabelul 4).

Tabelul 4. Trăsăturile psihologice ale oamenilor de succes așa cum sunt imaginate de tineri

Factor	Numărul de trăsături	Descriere
G + „Conștiința-Regulă”	62	Caracter puternic, disciplinat, hotărât
B + "Raționament"	45	Capacitate mentală generală superioară, pregătire, strălucire

C + "Stabilitate emoțională"	39	Putere, stabil emoțional, stabilitatea intereselor
A+ "Căldură"	38	Ușor, deschis, încredere
E +, „Dominanță”	32	Increzător în sine, încăpățânat, competitiv
F +, „Vioicitate”	20	Vioi, spontan, impulsiv
H +, „Indrăzneală socială”	11	Indrăzneț social, aventuros, activ
Q +, „Tensiune”	10	Încordat, plin de energie, condus

Datele prezentate în tabel arată că o persoană de succes este o persoană care are un nivel ridicat de normativitate, responsabilitate și determinare. El sau ea are un nivel ridicat de abilități intelectuale generale, gândire abstractă dezvoltată, este capabil să ia rapid decizii în situații critice. Stabilitatea emoțională și evaluarea realistă a diferitelor situații îi permit să gestioneze situația și să evite dificultățile. În același timp, pe de o parte, o persoană de succes este pregătită pentru cooperare și este atentă la ceilalți. Pe de altă parte, pentru a atinge obiectivele stabilite, persoana trebuie să fie independentă, stăpână, capabilă să domine grupul. Mai rar, conform grupului de tineri chestionat, o persoană de succes este sinceră, sinceră în relații, apreciază importanța contactelor sociale și crede în noroc. În plus, curajul social, apetitul pentru risc, sociabilitatea și motivația ridicată nu sunt întotdeauna favorabile succesului în diverse sfere ale vieții. De mai puțin de 10 ori au fost menționate caracteristicile unei persoane de succes găsite în factorii L-, M+/-, N+, Q1+, Q2+, Q3+.

În etapa finală a studiului, au fost analizate preferințele și caracteristicile unei personalități de succes văzute de studenții de diferite profiluri de formare (Tabelul 05).

Tabelul 5. Percepția succesului social de către tineri (%)

Grupuri de respondenți	Indicatori ai imaginii de succes							
	A+	B+	C+	E+	F+	G+	H+	Q4+
Istorie. Științe Sociale	8,8	17,5	17,5	7	5,3	30	5,3	3,5
Limba engleză și limba germană	8,1	24,5	10,2	14,2	14,2	8,2	4	2
Limba și literatura rusă	9,4	13,2	13,2	15	11,3	20,7	1,8	1,8
Învățământul primar	24,5	15	5,6	5,6	1,8	24,5	7,5	7,5
Psihologia educației	15	10,9	19,1	10	13,6	23,3	1,4	2,8

Rezultatele indică faptul că studenții de la diferite specializări au portrete psihologice diferite ale unei personalități de succes. Trăsăturile dominante ale unei personalități de succes pentru studenții de „Istorie. Programele de științe sociale”, „Limba și literatura rusă”, „Psihologia educației” sunt un nivel ridicat de control moral, intenție, disciplină emoțională, responsabilitate și simț al datoriei. Pentru studenții grupului „Limba engleză și limba germană”, trăsăturile caracteristice ale unei personalități de succes sunt strălucirea, capacitatea de a se adapta rapid intelectual, pregătirea. Elevii grupului „Învățământ primar” consideră că o persoană de succes ar trebui să aibă în egală măsură sociabilitate, dorință de a coopera, precum și echilibru, determinare și perseverență în atingerea obiectivelor.

9. Concluzie

Succesul în viață este scopul conștient al oricărei persoane, dar o înțelegere individuală a succesului nu contează atunci când nu satisface cerințele societății. Este posibil să determinăm modul în care o persoană are succes social numai prin analiza interacțiunii sale cu societatea.

Studiul arată că imaginea unei persoane de succes, văzută de tineret, este dominată de orientarea umanistă, care se corelează cu domeniile de pregătire alese de studenți.

Potrivit studenților de diferite profiluri de formare, apartenența profesională a unui individ nu este factorul dominant în determinarea succesului social. Cu toate acestea, succesul este întotdeauna asociat cu popularitatea și faima. În același timp, un procent destul de mic dintre respondenți consideră că oamenii din cercul lor imediat sunt de succes. Atunci când descriu o personalitate de succes, tinerii subliniază că trebuie neapărat să aibă o inteligență ridicată, puterea Sinelui și deschidere. Prin urmare, portretul psihologic tipic al unei persoane de succes pentru tineret este o persoană masculină din industria muzicală sau a spectacolului cu un caracter puternic, responsabil, inteligent, muncitor, hotărât, sociabil, vesel, amabil, încrezător și care crede în noroc.

Studiul a arătat versatilitatea investigării fenomenului succesului social, precum și a permis să ne extindem cunoștințele despre orientările valorice în adolescență. Cercetările viitoare pot avea ca scop studierea dinamicii definiției și a atitudinilor față de succesul social, precum și conștientizarea individului cu privire la autoeficacitatea sa.

Bibliografie:

1. Ainley, M., Patrick, L., (2006), Measuring Self-Regulated Learning Processes through Tracking Patterns of Student Interaction with Achievement Activities. *Educational Psychology Review*, 18(3), pp. 267-286;
2. Bandura, A., (2013), *Self-efficacy: The exercise of control*, W.H. Freeman Company, New York, pp. 604;
3. Barna, A., (1989), În puterea noastră – autoeducația, Editura Albatros, București, pp. 71-162;
4. Barna, A., (1995), Autoeducația – probleme teoretice și metodologice, Editura Didactică și Pedagogică, București, p. 31;
5. Bunescu, A., (1996), Invitație la autoeducație – omul, propriul său artisan, Editura Didactică și Pedagogică, București, p. 31;
6. Comănescu, I., (1996), Autoeducația - azi și mâine, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, pp. 71, pp. 273;
7. Comenius, J.A., (1930), „Școala maternă”, Editura Cultura Românească S.A.R., București, pp. 16-96;
8. Iorga, N., (1976), Cugetări, Editura Tineretului, 1976, pp. 44-79